

Etkinlikler - Ege'nin İki Kıyısı...

● **30 Eylül 2005** - Yrd. Doç. Dr. Akis Papataxiarchis

Devrim Sonrası "İhtirasları" Yunan-Osmanlı Sınırının İnşasında Reform, İsyan ve Tartışmalı Tabiiyetler

Akis Papataxiarchis konuşmasında, Nisan 1842'de Ayvalık'ta Tanzimat döneminde Gülhane Hatt-ı Şerifi'nin kabulünden 3 yıl sonra, Kral Otto'nun özel elçisi ve eski başbakanı G. Mavrogordatos'un meslektaşlarıyla İstanbul'da Osmanlı- Yunan "Ticaret Antlaşmasının" görüşmelerini yaptığı sırada, Ayvalık'ta meydana gelen bir krizi inceleyecek. Papataxiarchis, bir çok birincil ve ikincil kaynağın "vergi isyanı" olarak yorumladığı bu olaydan hareketle, Yunan-Osmanlı "sınırı"nın inşasında anahtar öneme sahip bir döneme ışık tutacak. Papataxiarchis sunumunda, Osmanlı hristiyanları arasındaki hizipçi çekişme, tartışmalı tabiiyetler ve sınır görüşmeleri de dahil olmak üzere birçok kesimi ilgilendiren bu olayı çözümlmek için mikro tarih perspektifini izleyecek.

Akis Papataxiarchis, 1988'de London School of Economics Sosyal Antropoloji Bölümü'nden doktora derecesi aldı. Doktora tezi, "İki Köy Toplumu (Lesbos, Yunanistan) Arasındaki Akrabalık, Dostluk ve Cinsiyet İlişkileri" üzerine... 1986'da, Midilli'deki Ege Üniversitesi Tarih ve Sosyal Antropoloji Bölümü'ne atandı. 1989'dan bu yana aynı üniversitede yardımcı doçent olarak görev yapıyor. Girit Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, London School of Economics, ve Ecoles des Hautes Etudes'de misafir öğretim üyesi olarak bulundu. Cinsiyet, kültürel ve sosyal stratejiler ve metodoloji konularında kapsamlı yayınları olan Papataxiarchis, P Loizos ile "Tartışmalı Kimlikler: Modern Yunanistan'da Cinsiyet ve Akrabalık" (Contested Identities: Gender and Kinship in Modern Greece, Princeton: Princeton University Press, 1991) S. Day ve M. Stewart Boulder ile "Tarlanın Zambakları: Günlük Yaşayan Marjinal Halklar" (Lillies of the Field: Marginal people who live for the moment, Westview Press, 1999) adlı kitapların ortak editörlüğünü üstlendi.

● **21 Ekim 2005** - Prof. Dr. Filiz Yenişehirlioğlu

Tanzimat Sonrası Kent Dokusu ve Mimari Üslûplar Filiz Yenişehirlioğlu konuşmasında, Tanzimat'la beraber yapılan kurumsal yeniliklerin ardından Osmanlı'da kent dokularında ve mimari de görülen değişiklikleri Yunanistan ve İstanbul örneklerini eksen alarak inceleyecek. Tanzimat'la beraber yapılan kurumsal yenilikler bu işlevleri barındıracak yeni yapı tipleri ve planların da Osmanlı dünyasında görülmesine neden oldu. Hükümet binaları, eğitim kurumları, askeri ve ticaret yapıları daha önceden bilinmeyen mimari tiplerde inşa edilen yapılar olarak kentleri doldurmaya başladı. Konut mimarisi ve iç düzenlemesi değişmeye başladı. Yenişehirlioğlu, Tanzimat'ın getirdiği yeni kurullarla desteklenen ve Osmanlı dünyasına yansıyan modernist akımların etkisiyle ortaya çıkan yurttaş tipinin yararlanacağı yeni kentsel sosyal mekanları sunumu çerçevesinde anlatacak.

Filiz Yenişehirlioğlu, 1968 yılında Arnavutköy Amerikan Kız Koleji'ni bitirdikten sonra Sorbonne Üniversitesi'nde Sanat Tarihi alanında lisans, yüksek lisans ve doktora öğrenimi gördü. 1976-2002 yılları arasında Hacettepe Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü'nde özellikle İslam ve Osmanlı Sanatı konularında lisans ve yüksek lisans düzeyinde dersler verdi. 2003 yılından bu yana Başkent Üniversitesi Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Dekanlığı görevini yürüten Yenişehirlioğlu, 1986 yılında Harvard Üniversitesi'nde misafir araştırmacı olarak çalıştı. Filiz Yenişehirlioğlu'nun yayımlanmış kitapları arasında "Le Programme Decoratif des Edifices Ottomans au cours de XVI eme siecle", "Ottoman Architectural Works Outside of Turkey", "Mersin Evleri" bulunuyor.

● **11 Kasım 2005** - Sefer Güvenç

80 Yıllık Özlem: Türk-Yunan Mübadil Buluşmaları

Mübadil bir ailenin çocuğu olan Sefer Güvenç, seminerde, Türk topraklarında yerleşmiş Türk uyruklu Rum-Ortodoks cemaatiyle, Yunan topraklarında yerleşmiş Yunan uyruklu Müslüman cemaatinin 1923 yılında bağlayan zorunlu mübadelesi hakkında bilgiler sunacak. Mübadele sırasında yaganan ekonomik ve toplumsal olaylara değinecek.

Sefer Güvenç Mübadele ile Selanik-Langaza'dan Tekirdağ- Malkara'ya göç eden bir ailenin oğlu olarak 1945 yılında doğdu. 1972 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nden mezun olduktan sonra, çeşitli sivil toplum örgütleri ve sendikalarda uzman yönetici olarak görev yaptı. Marmara ve Atina'da meydana gelen deprem felaketlerinden sonra iki halk arasında oluşan dostluk ortamına katkıda bulunmayı amaç edinen bir grup arkadaşıyla birlikte, 1999 yılının Kasım ayında "Büyük Mübadele Çocukları" adlı bir girişim başlattı. Daha sonra 2001 yılında Lozan Mübadilleri Vakfı'nın kurucuları arasında yer aldı. Güvenç, halen vakfın Genel Sekterlik görevini yürütüyor.

● **18 Kasım 2005** - Prof. Dr. Alexandra Yerolympo

19. Yüzyıl Sonunda Osmanlı İmparatorluğu'nun Avrupa Eyaletleri'nde Kentsel Değişim

Tanzimat döneminde kentsel planlamalar için gerekli yeni kurumların yaratılması imparatorluk için önemli bir gündem maddesiydi. Bu modernizasyon esnasında, Tanzimat reformlarının kendilerine tanıdığı hakların uygulanmasını ve imparatorlukta mevcutluklarını kanıtlamak isteyen çeşitli etnik ve dini cemaatler de bu süreçte etkin rol oynamaya başlamışlardı. Böylelikle kentleşme toplumda değişimi simgeleyen bir olgu haline dönüştü. **Alexandra Yerolympo** sunumunda, Osmanlı himayesindeki Avrupa kentlerinin 1830-1912 yılları arasındaki değişimini inceleyecek

Alexandra Yerolympo uzun yıllar planlama ve mimarlık bürolarında görev aldı. Paris'te planlama, Selanik'te ise mimarlık eğitimi alan Yerolympo, 1976'dan beri Selanik Aristotle Üniversitesi'nde mimarlık eğitimi veriyor. Balkanlar ve Osmanlı İmparatorluğu hakkında kitap ve makaleleri bulunan Alexandra Yerolympo, eski Selanik limanı çarşısı ve iskelesi, dört duvar içinde Selanik konulu tasarım projelerine de katıldı.

● **9 Aralık 2005** - Yrd. Doç. Dr. Meltem Toksöz

Mavromatiler: Mersin'den Bir Göçmen Tüccar Aile

Sunum, Mersin'in ortaya çıkışının 19. yüzyıl Osmanlı bölgesel gelişim süreci içerisinde yeni bir liman kenti olarak incelendiği bir hikayeyi kapsayacak. Hikayenin temelinde tüccar ve göçmen bir aile yatıyor. Amaç, bu ailenin tarihine bakarak Mersin'in gelişimini, çok yönlü ve çok katmanlı ilişkiler ağlarının kurulduğu bir Akdeniz bölgesel değişim sürecinin parçası olarak anlamak ve anlatmak olacak.

Yrd. Doç. Dr. Meltem Toksöz, 1987 yılında Ankara Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde eğitimini tamamlayan Meltem Toksöz, Amerika'da Virginia Üniversitesi'nde Güney Asya Tarihi dalında yüksek lisansını, Binghamton (SUNY) Üniversitesi'nde ise Osmanlı Tarihi alanında doktorasını yaptı. Osmanlı/Türk Sosyal ve Ekonomik Tarihi, Orta Doğu Tarihi, Kadın Çalışmaları, Modern Güney Asya Tarihi ve Asya Uygarlıkları Tarihi alanlarında çalışan, Meltem Toksöz Middle East Institute, Turkish Studies Association ve Tarih Vakfı üyesidir. Toksöz halen, Boğaziçi Üniversitesi Tarih bölümünde görev yapıyor.

● **23 Aralık 2005** - Nefin Dinç, Muammer Ketencioğlu, Stelyo Berberis

Rebetiko: İki Şehrin Şarkısı

Ege'nin İki Kıyısında Ekonomi ve Toplum seminerlerine, bu kez bir film eşlik edecek. **Rebetiko: İki Şehrin Şarkısı** belgeseli, rebetiko müziğinin Ege'nin iki yakasında nasıl ortaya çıktığını, Yunan ve Türk müziklerinin birbirini nasıl etkilediğini, bu etkileşimin nasıl devam ettiğini anlatacak. İngilizce belgeselin ardından, filmin yönetmeni **Nefin Dinç**, filmde rebetiko üzerinde konuşan araştırmacı müzisyen **Muammer Ketencioğlu** ile müzisyen **Stelyo Berberis**, dinleyicilerle bir söyleşi gerçekleştirecek.

Rebetiko: İki Şehrin Şarkısı, 1922 ve 1923'te yaşanan büyük göçün rebetikonun gelişiminde nasıl rol oynadığını ve her iki ülkede bugünkü durumunu anlatıyor. 2004-2005 yıllarında Türkiye ve Yunanistan'da çekilen belgesel, Türkiye'den Yunanistan'a göç eden ailelerden gelen müzisyenlerle, Türk ve Yunan rebetiko uzmanlarıyla yapılan söyleşilerden ve her iki ülkede yapılan çekimlerden ve tavernalarda beraberce söylenen şarkılardan oluşuyor. Rebetiko: İki Şehrin Şarkısı, Amerika Birleşik Devletleri, Yunanistan, İngiltere, İspanya, İtalya ve Türkiye'de çeşitli festivallerde ve üniversitelerde gösterilmeye devam ediyor.

Nefin Dinç, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Ekonomi Bölümü'nde öğrenimini sürdürürken, çeşitli televizyon programlarında ve yapımevlerinde yönetmen yardımcısı olarak çalışmaya başladı. 1997 yılında İngiltere'deki Strathclyde Üniversitesi'nden, Medya ve Kültür üzerine master derecesi aldı. İlk yönetmenlik tecrübesini TRT'nin "Cumhuriyet Treni" belgeseliyle kazandı. İstanbul'da çeşitli yapımevlerinde, TV reklamlarında ve sinema filmlerinde yönetmen yardımcısı olarak çalıştı. 2002 yılında öğrenimine devam etmek üzere ABD'ye gitti. Burada lisansüstü eğitiminin bir parçası olarak, önce "Rebetiko: İki Şehrin Şarkısı" belgeselini, ardından Mevlevilerle ilgili "İsmini Melek Koydum" belgeselini tamamladı. Her iki belgesel, ABD, Türkiye ve diğer Avrupa ülkelerinde, festivallerde ve üniversitelerde gösterilmeye devam ediyor. Nefin Dinç, halen State University of New York, Fredonia'da, iletişim bölümünde Yardımcı Doçent olarak görev yapıyor. Ayrıca yeni projeler üzerine çalışıyor.

● **10 Şubat 2006** - Dr. Dimitrios Stamatopoulos

Ortodoks Cemaatinde Bellek ve Ekümeniklik Stamatopoulos konuşmasında, "ekümeniklik" kavramını, tarihsel bağlamından koparan veya Yunan ulusçuluğuyla bir tutan yaklaşımların aksine, Tanzimat reformlarının oluşturduğu politik çerçeve ve İstanbul Rum Ortodoks elitini etkileyen Avrupa kaynaklı ideolojik akımlar çerçevesinde inceleyecek.

Dimitrios Stamatopoulos, Doktora derecesini 1998 yılında Selanik Aristotle Üniversitesi'nden aldı. 2001 yılında Princeton Üniversitesi'nde ziyaretçi akademi üyesi olarak görev aldı.

2000 yılından beri Makedonya Üniversitesi Balkan, Slav ve Doğu Çalışmaları departmanında Öğretim Görevlisi olarak çalışıyor. Kitapları arasında Yunanca yayımlanan "Reform ve Laikleşme: 19. Yüzyıl Ekümenik Patriklik Tarihinin Yeniden Sentezlenmesine Doğru" (Alexandria, Atina, 2003) yer alıyor. Stamatopoulos, halen Balkanlarda din ve politika ilişkisi üzerine çalışıyor.

● **24 Mart 2006** - Dr. İlay Romain Örs

Kimlik ve Kent: Atina'daki İstanbullu Rum (Polites)

Örs konuşmasında, artık büyük çoğunluğu Atina'da yaşayan İstanbullu Ortodoks Hıristiyan bir cemaat olan Rum Polites üzerine yaptığı araştırmayı sunacak. Dr. Örs, alan çalışmasından seçtiği örneklerle, Rum Polites'in günlük yaşam pratiği, toplumsal örgütlenmesi, bilimsel ve sanatsal üretimi gibi konuların nasıl ayrı bir kültürel olgu olarak ele alınabileceğini gösterecek. Örs'e göre, "Rum Polites'in etnografik bir yöntemle izlenmesiyle öne çıkan 'kültürel aidiyet' kavramı İstanbul'un özel bir 'Kent' olma statüsü ve kozmopolit mirası ile yakından ilişkili gözükmektedir. Bir mekanın o mekandan uzaklaş(tırıl)mışların perspektifinden incelenmesi ile göç, diaspora ve kentsel kimlik gibi kavramların yeniden düşünülmesi söz konusu olmaktadır."

Boğaziçi Üniversitesi Sosyoloji ve Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler bölümlerini bitirdikten sonra, master çalışmalarına antropoloji alanında University College London'da devam etti. Atina'da İstanbul Rumları üzerine yaptığı araştırmadan sonra "Son Kozmopolitler: Kentin Kültürel Kimliği Diaspora'da" (Haziran 2006) konulu doktora tezini Harvard Üniversitesi Antropoloji ve Ortadoğu Çalışmaları bölümlerinde yazdı. South European Society & Politics (11/1) dergisinde, "Türk-Yunan ikiliğinin ötesinde: İstanbul ve Atina Rumları" başlıklı bir makalesi ve "When Greeks think about Turks: a perspective from anthropology" adlı kitapta İstanbullu Rumlar hakkında yazdığı bir bölüm yayımlandı. Örs şu anda Atina'daki alan çalışmasını yayına hazırlıyor.

● **14 Nisan 2006** - Dr. Christina Chatziioannou

Osmanlı Rum Tüccarının Oluşumu (1780-1870): Kaynaklar, Yöntem ve Çalışmalar

Dr. Chatziioannou, 90 senelik zaman dilimi içerisinde Osmanlı Rum tüccarının nasıl ortaya çıktığını anlatmak için, Yunan ticari arşivlerini mikro tarih ve şirket tarihi kapsamında ele alıyor. Chatziioannou, araştırmasından elde ettiği karşılaştırmalı sonuçların, kalkınmacı modellerdeki ticari kapitalizmle ilgili görüşleri zenginleştirdiğine inanıyor. Tüccar-ışadammın mikro ölçekte, tarihsel bir yaklaşımla incelenmesinin konu hakkında derlemeci değil bütüncü bir açılım getirdiğini savunuyor.

Dr. Chatziioannou, Atina Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nin Tarih Bölümü'nden 1978'de mezun oldu. 1980 senesinde, Roma'daki Sapienza Üniversitesi'nin Ortaçağ ve Modern Tarih Bölümünde yüksek lisans öğrenimini tamamladı. Atina Üniversitesinde Modern Tarih alanında yaptığı doktora çalışmasını ise 1989 yılında bitirdi. Rum ticari müesseseleri ve müteşebbisleri, Rum şehirlerinin gelişimi ve İtalyan tarih yazımı üzerine sosyal ve ekonomik tarih içerikli pek çok makale yayımladı. Çağdaş Yunan Araştırmaları Merkezi, Araştırma Müdürü olan Chatziioannou, 18. ve 20. yüzyılda Doğu Akdeniz'deki ticari bağlantılar ve işletmeler üzerine çok disiplinli ve karşılaştırmalı bir araştırma yapıyor.

● **12 Mayıs 2006** - Doç. Dr. Nükhet Adıyke

Osmanlı Giriti'nde Son Kimlik Çatışması: 1898 Kandıye Olayları

Doç. Dr. Nükhet Adıyke konuşmasında, Osmanlı egemenliği altında bulunan Girit'i değerlendirecek. Bağımsız Yunanistan'ın sınırları 3 Şubat 1830 Londra Anlaşması ile çizilirken, Rumların yaşadığı birçok bölge gibi Girit de bu sınırların dışında bırakıldı. Milliyetçi akımların devreye girmesi ve Yunan bağımsızlık hareketinin Girit'i de etkisi altına almasıyla, iki toplumun farklılaşan kimlik tanımlamaları netleşmeye başladı, yakın toplumsal ve sosyal ilişkiler, yerini milliyetçi mücadelelere ve çatışmalara bıraktı.

1964 yılında İzmir'de doğan Adıyke, Dokuz Eylül Üniversitesi'nde lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimini tamamladı. 1996-2000 yılları arasında Mersin Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nde Yardımcı Doçent olarak çalıştı. 2000 yılından beri aynı bölümde Doçent olarak görev yapan Adıyke'nin akademik çalışmaları, Osmanlı yönetimi altında Girit tarihine ilişkindir. Özellikle Müslüman nüfusun demografik, ekonomik ve sosyal yapısı, Osmanlı döneminde Girit ve Anadolu arasındaki ilişkiler, adadaki uluslararası yönetimin kurulması konularında Türkçe ve İngilizce yayımları bulunuyor.

16 Haziran 2006 - Yard. Doç. Dr. Christine Philiou

Eski ve Yeni, Dünyalar: Fenerli Rumların Siyasi İlişkileri ve Osmanlı İdaresinin Yeniden Şekillenmesi (1800-1850)

18 ve 19. yüzyıllarda, Fenerli Beyler Ortodoks Hıristiyan toplumunun en üst kademesini temsil ederken, aynı zamanda Ortodoks Hıristiyan ve Osmanlı güç odaklarının ara yüzünü oluşturmaktaydı. **Christine Philiou**, sunumunda, 19. yüzyılın başında, Yunan ihtilalinden önce, Eflak ve Boğdan'da göreve getirilen Fenerli Beylerin makama getirilme törenlerini, Osmanlı ve Rum ilişkilerinin çok boyutlu yönünü sergilemesi açısından inceleyecek.

Christine Philiou, 1998 yılında Princeton Üniversitesi Orta Doğu Araştırmaları Bölümü'nde yüksek lisansını tamamladı. Doktora'sını "Eski ve Yeni Dünyalar: Fenerli Rumların Siyasi İlişkileri ve Osmanlı İdaresinin Yeniden Şekillenmesi (1800-1850)" başlıklı teziyle, aynı üniversitenin Tarih bölümünden aldı. 2004-2006 yılları arasında Yale Üniversitesi Yunan Çalışmaları ve Tarihi Bölümü'nde Öğretim Görevlisi olarak görev alan Philiou, 2006-2007 öğretim yılından itibaren de Columbia Üniversitesi Tarih Bölümü'nde öğretim üyesi olarak çalışmalarına devam edecek.

23 Haziran 2006 - Prof. Dr. Stephanos Pasmazoglou

Skarlatos Vyzantios'un Konstantinopolis'i: Farklılık ve Birliktelik

Pasmazoglou sunumunda, *Şehirlerin Şehri* İstanbul'u, tarihi, 19. yüzyıldaki olay, insan ve davranışları kültürel farklılık ve birliktelik bağlamında ele alan Vyzantios'un gölgede kalmış bu eserinin yaklaşık 150 yıl boyunca neden ihmal edildiğini sorgulayacak. Vyzantios'un üç ciltlik kitabı, 1841-1869 tarihleri arasında basıldı. Yazarın, Bizans-Osmanlı devamlılığının arayışını yansıtmayı, karşılaştırmalı bir çerçeveden Osmanlıları, Avrupalıları ve Rumları incelemesinin yanısıra Osmanlı İmparatorluğu'na olumlu yaklaşımı ile çağdaşlarından farklı ama gereken ilgiyi görememiş bir eser.

Atina'daki Panteion Üniversitesinde Siyaset Bilimi ve Tarih Bölümü'nde profesör olan **Stephanos Pasmazoglou**, 1999 yılında Princeton Üniversitesinde ve 2005 yılında "Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales"de misafir öğretim üyesi olarak görev yaptı. İdeolojinin politik tarihi üstüne uzmanlaşan Pasmazoglou, *Synchrone Themata*'da editör yardımcısı olarak çalışıyor. Yazıları, II. Dünya Savaşı sonrası Güney Avrupa toplumlarının ve Türkiye'nin politik, ideolojik ve eğitim yapısı üstüne odaklanan Pasmazoglou'nun, birçok araştırması ve makalesi bulunuyor.